

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКУ: ТРЕНДИ ЧИ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ?

Сьогодні перед системою управління підприємствами стоїть триєдине завдання: по-перше, забезпечити надходження інформації, що відображає реальний стан фінансово-господарської діяльності; по-друге, здійснити збір уніфікованої, стислої, чіткої та простої за формою її передачі і, по-третє, організувати своєчасність надходження інформації. Адже, лише оперативність збору і обробки даних, їх значущість і актуальність дозволяють приймати ефективні рішення, вчасно реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищах.

Сучасна концепція управління підприємствами, що забезпечує вищезгаданий алгоритм, отримала назву “діджиталізація обліку”, і, якщо підприємства в західних країнах, в умовах жорсткої конкуренції, давно живуть за цими правилами, то в нашій країні вони почали з’являтися недавно. Причини їх виникнення викликані високою динамікою розвитку ринку та конкуренцією.

Оцифрування бізнес-процесів, як елемент системи діджиталізації, досліджене у працях Арнольд Х., Гусевої О., Краус Н., Легомінової С., Рорбек Р., Том Н., Фляйшман А.

Не секрет, що загалом у світі частка цифрової економіки невинно збільшується, а традиційної, відповідно, – зменшується. Не є винятком у цьому відношенні й наша держава, де на найвищому рівні здійснено концептуальне спрямування економіки на її цифрову складову, що передбачено у Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки [1].

Система діджиталізації підприємства базується на регулярному та своєчасному зборі інформації, його аналізі й плануванні та прогнозуванні на цій основі його діяльності. Дана система пронизує усі сфери життєдіяльності підприємства і, як результат, має за мету їх інтеграцію. Вона може застосовуватися у виробництві, логістиці та збуті, фінансовій та інвестиційно-інноваційній діяльності. Досліджувана система у значній мірі співпадає із завданнями обліку: формування, накопичення, перетворення та передача інформації з метою прийняття ефективних управлінських рішень. Зазначені функції на підприємстві можуть поєднуватися з іншими в середині кожного із підрозділів без утворення відокремленої структури. Проте, важливу роль у розвитку системи діджиталізації має і людський фактор, адже особливої уваги потребує постійне удосконалення та розвиток персоналу, зростання кваліфікації працівників у сфері діджиталізації.

Основна мета цифровізації полягає у досягненні цифрової трансформації існуючих та створенні нових галузей економіки, а також трансформації сфер життєдіяльності у нові більш ефективні та сучасні. Такий приріст є можливим лише тоді, коли ідеї, дії, ініціативи та програми, які стосуються цифровізації, будуть інтегровані, зокрема, в національні, регіональні, галузеві стратегії і програми розвитку [1].

Розвиток системи обліку вимагає всеохоплюючого використання розповсюдження та покриття ІТ-технологіями не лише підприємств, а і їх контрагентів, використовуючи при цьому новітні засоби інформатизації та трансформації уже існуючих. Оскільки діючі технології, які апробовані та довели свою ефективність, можуть використовуватись у діяльності підприємств.

В процесі організації системи бухгалтерського обліку доведеться переформатовувати облікову політику підприємства, переглянути значний масив операцій, поставити під сумнів використання на практиці окремих із них. Окрім цього, у процесі використання принципів діджиталізації необхідно визначитись зі змістом та значенням понять, пов’язаних із цією сферою, можливості їх використання в процесі удосконалення системи обліку.

На думку Гусевої О. Ю. та Легомінової С. В. [2. с. 36], безконфліктне співіснування бізнес-процесів дозволить досягнути стратегічної мети, а саме драйверів прибутковості підприємства, драйверів грошового потоку та нематеріальних активів, організаційної відповіді підприємства на виклики зовнішнього середовища та перманентно змінних вимог споживачів.

Основна ідея використання діджитал-інструментів полягає, в першу чергу, у спрощенні облікового процесу, виконанні властивих йому функцій з максимальною ефективністю, оскільки діджиталізація нерозривно пов'язана з інформацією. На нашу думку, першочерговими та необхідними у функціонуванні системи обліку в майбутньому є наступні інструменти:

1. Максимальне використання електронного документообігу в системі обліку – “must have” для будь-якого підприємства.

2. Зростання ефективності облікового процесу прямо залежить від обсягу перетвореної інформації за допомогою використаних діджитал-інструментів.

3. Трансформація діючої технології та розширення у процесі використання хмарних сервісів та систем взаємодії між об'єктами обліку.

4. Розвиток принципів використання чат-ботів, як одного із інструментів у технології облікового процесу, за допомогою автоматизації повторюваних процесів та інтерактивному спілкуванні з користувачами (постачальниками, підрядниками, працівниками тощо).

5. Розширення можливостей системи для користувачів за допомогою розміщення облікових сервісів на одній платформі, що визначатиме її економічність.

Усе вище перелічене не є виключним набором інструментів, які сприятимуть удосконаленню системи обліку. Це швидше її філософія, сучасне наповнення та розвиток, що полягає у спрощенні та пришвидшенні бізнес-процесів підприємства. Проте, їх свідоме ігнорування – це неминуча поразка перед конкурентами.

Слід констатувати, що діджиталізація в економічному механізмі підприємства загалом, та у структурі системи обліку, зокрема, – не просто тренд, а необхідність, що визначатиме й спонукатиме його неминучий розвиток у даному напрямі. Інформаційні технології дають можливість прискорити традиційні для облікової системи процеси вимірювання, реєстрації, документування, відображення, перетворення, зберігання тощо. Тобто, удосконалення технічної й технологічної складової обліку з урахуванням діджитал-інструментів сприятиме подальшому розвитку її досконалішої організації.

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації [Електронний ресурс]: Урядовий портал. – Режим доступу: <https://www.kmi.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-tasuspilstva-ukrayini-na-2018-2020-roki-ta-zatverdzen-nyaplenu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>. 2. Гусева О.Ю. Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація / Гусева О.Ю., Легомінова С.В. / Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2018. – № 1 (23). – С. 33-39.